

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษานี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ เพื่อศึกษาถึงการสัมพัทธ์และการยอมรับสารนิเทศด้านแรงงานของคณาจารย์ในโรงงานอุตสาหกรรม มีขั้นตอนการดำเนินงานวิจัยดังนี้ คือ

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

การศึกษาเรื่อง การสัมพัทธ์และการยอมรับสารนิเทศด้านแรงงานของคณาจารย์ในโรงงานอุตสาหกรรมนี้ ประชากรที่ทำการศึกษา คือคณาจารย์ที่ปฏิบัติงานในโรงงานอุตสาหกรรมการผลิต ในกรุงเทพมหานคร

กลุ่มตัวอย่าง ที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้มาโดยวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน (Multi Stage Sampling) โดยมีลำดับขั้นตอนดังนี้

ขั้นที่ 1 คำนวณหาจำนวนกลุ่มตัวอย่าง (Sample Size) โดยใช้วิธีการคำนวณจากสูตร (YAMANE, 1973) ซึ่งเป็นการคำนวณหาจำนวนกลุ่มตัวอย่าง ที่ทราบจำนวนประชากรที่แน่นอน ดังนี้

$$n = \frac{N}{1 + Ne^2}$$

n = จำนวนกลุ่มตัวอย่าง

N = จำนวนประชากร ในที่นี้คือจำนวนคณาจารย์ในโรงงานอุตสาหกรรมประเภทอุตสาหกรรมการผลิตทั้งหมดในกรุงเทพมหานคร ซึ่งมีจำนวนเท่ากับ 516,217 คน (กองวิชาการและวางแผน กรมแรงงาน, 2532)

e = ความผิดพลาดจากจำนวนตัวอย่าง ในที่นี้ใช้ 5 %
ดังนั้น ค่า $e = 0.05$

จากการแทนค่าสูตร จะคำนวณได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 399.99 หรือ ประมาณ

400 คน

ขั้นที่ 2 แบ่งกลุ่มคณาจารย์ออกเป็น 3 กลุ่ม คือ

กลุ่มที่ 1 คณาจารย์ที่ปฏิบัติงานในโรงงานอุตสาหกรรมขนาดเล็กคือมีคณาจารย์ตั้งแต่ 1-49 คน แต่ในการศึกษาครั้งนี้ จะใช้โรงงานที่มีคณาจารย์ตั้งแต่ 20 คนขึ้นไปถึง 49 คน เนื่องจากเป็นจำนวนที่เหมาะสมสำหรับการทำการศึกษาและการเก็บข้อมูลทางสถิติ และอีกประการ

หนึ่งก็คือ โรงงานที่มีขนาดเล็กมาก ๆ มักจะมีการย้ายงานลาออก หรือปิดกิจการในอัตราที่ค่อนข้างสูง

กลุ่มที่ 2 คือคนงานที่ปฏิบัติงานในโรงงานอุตสาหกรรมขนาดกลาง
มีคนงานตั้งแต่ 50 - 499 คน

กลุ่มที่ 3 คือคนงานที่ปฏิบัติงานในโรงงานอุตสาหกรรมขนาดใหญ่
มีคนงานตั้งแต่ 500 คนขึ้นไป

ขั้นที่ 3 คำนวณหาจำนวนกลุ่มตัวอย่างในแต่ละกลุ่มโดยวิธีเทียบสัดส่วน จากจำนวนประชากร ได้ดังนี้

ตารางที่ 1 จำนวนกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามขนาดโรงงาน

ขนาดโรงงาน	จำนวนประชากร	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง	ร้อยละ
ขนาดเล็ก (20-49 คน)	82,650	64	16.0
ขนาดกลาง (50-499 คน)	236,098	183	45.7
ขนาดใหญ่ (500 คนขึ้นไป)	197,469	153	38.3
รวม	516,217	400	100.0

ขั้นที่ 4 เลือกเขตตรวจแรงงานที่มีอยู่ทั้งสิ้นในกรุงเทพมหานคร จำนวน 24 เขต ตามการแบ่งเขตแรงงานของกรมแรงงาน โดยใช้วิธีเลือกแบบเฉพาะเจาะจงในเขตที่มีจำนวนโรงงานและจำนวนคนงานหนาแน่นที่สุด เลือกได้ 7 เขต ดังนี้

1. เขตตรวจแรงงานพระโขนง
2. เขตตรวจแรงงานยานนาวา
3. เขตตรวจแรงงานบางกอกน้อย
4. เขตตรวจแรงงานภาษีเจริญ
5. เขตตรวจแรงงานหนองแขม
6. เขตตรวจแรงงานบางขุนเทียน
7. เขตตรวจแรงงานราชบุรีบูรณะ

ขั้นที่ 5 สุ่มโรงงานในแต่ละเขต โดยใช้วิธีการสุ่มอย่างง่าย เขตหนึ่งๆ ประกอบด้วยโรงงานอุตสาหกรรมขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่ อย่างละ 1 โรง ได้จำนวนโรงงานทั้งสิ้น 21 แห่ง ดังนี้

ตารางที่ 2 รายชื่อกลุ่มตัวอย่างโรงงานที่ทำการศึกษาคำแนกตามเขตแรงงานและขนาด

เขต	ชื่อโรงงาน		
	ขนาดใหญ่	ขนาดกลาง	ขนาดเล็ก
พระโขนง	เยนเนอร์ลิตต์	ไทยแลนด์นิตติ้ง	สยามซูโอเซ็นโกะ
ยานนาวา	อุตสาหกรรมถึงแก๊ส	อุตสาหกรรมถึง โลหะไทย	สหชัย
บางกอกน้อย	ซี.อาร์.ซี.ครีเอชั่น	เบลลาจิวเวอร์รี่	สหไทยการพิมพ์
ภาษีเจริญ	โต๊ะจักรอุตสาหกรรม	แสงฟ้า	แสงอุดมคอนเฟค ชั่นเนอร์รี่
หนองแขม	ไทยรุ่งยูเนี่ยนคาร์	อาคเนย์อุตสาหกรรม กระดาษ	พี. เจ. กลการ
บางขุนเทียน	คอมพิวเตอร์เอ็มบอย เดอริ	วงศ์ไพฑูรย์ฟุตแวร์	ไทยนิตติ้ง
ราชบุรีบูรณะ	ไทยเมอินดัสตรี	บูรพาเหล็กกล้า	ไทยเอชทิม

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ขอความร่วมมือจากฝ่ายตรวจแรงงาน กองคุ้มครองแรงงาน กรมแรงงาน ในการติดต่อกับเจ้าหน้าที่ฝ่ายบุคคลของสถานประกอบการ เพื่อแจกแบบสอบถามให้กับคนงานและทำการสัมภาษณ์ในบางส่วน ซึ่งผู้วิจัยแจกแบบสอบถามและเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง โดยเริ่มทำการแจกแบบสอบถาม ตั้งแต่วันที่ 4 กุมภาพันธ์ถึง 7 มีนาคม 2534

ในการแจกแบบสอบถาม ได้กำหนดแจกให้โรงงานขนาดใหญ่ โรงงานละ 22 ฉบับ รวม 153 ฉบับ โรงงานขนาดกลาง โรงงานละ 26 ฉบับรวม 183 ฉบับและโรงงานขนาดเล็ก

โรงงานละ 9 ฉบับจำนวน 6 โรงและ 10 ฉบับจำนวน 1 โรง รวม 64 ฉบับ ได้แบบสอบถามที่สมบูรณ์สามารถใช้ศึกษาได้จำนวน 312 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 78 แยกตามโรงงานได้ดังนี้

ตารางที่ 3 จำนวนแบบสอบถามที่สมบูรณ์ จำแนกตามขนาดโรงงาน

ขนาดโรงงาน	จำนวนแบบสอบถาม			
	ส่ง	ร้อยละ	ได้รับคืน	ร้อยละ
ขนาดเล็ก	64	16.0	55	13.7
ขนาดกลาง	183	45.7	141	35.3
ขนาดใหญ่	153	38.3	116	29.0
รวม	400	100.0	312	78.0

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การสร้างเครื่องมือในการวิจัย มีขั้นตอนดังนี้

1. ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เกี่ยวกับทฤษฎีทางการสื่อสาร สื่อและการเปิดรับสื่อ กระบวนการยอมรับข่าวสาร ทฤษฎีความแตกต่างระหว่างบุคคลรวมทั้งแนวคิดเรื่องการสื่อสารกับการพัฒนา
2. สร้างแบบสอบถาม โดยพิจารณาตั้งคำถามเกี่ยวกับข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม การสัมผัสสื่อสารนิเทศทั่วไปและสื่อสารนิเทศด้านแรงงาน การยอมรับสารนิเทศด้านแรงงาน และความต้องการในด้านเนื้อหาสารนิเทศของผู้ตอบแบบสอบถาม
3. ตรวจสอบคุณภาพแบบสอบถาม โดยนำไปให้ อาจารย์และผู้ทรงคุณวุฒิทางด้านสื่อสารมวลชน การฝึกอบรมแรงงาน และผู้ผลิตสื่อสารนิเทศด้านแรงงาน ตรวจสอบแก้ไขในเรื่องของเนื้อหา ภาษา ลำดับความสำคัญของคำถาม
4. ทดสอบแบบสอบถามกับคนงานที่มีลักษณะเช่นเดียวกับกลุ่มประชากรที่ศึกษาแต่ไม่ได้รับการคัดเลือกเป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 18 คน
5. แก้ไขแบบสอบถาม และปรับปรุงข้อบกพร่องต่าง ๆ จากนั้นนำแบบสอบถามไปเก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างสำหรับการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบสอบถามแบบปลายเปิด และแบบปลายปิดแบ่งออกเป็น 4 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 เป็นคำถามเกี่ยวกับข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถามประกอบด้วย สถานภาพทางเพศ อายุ ระดับการศึกษา ระดับรายได้ ช่วงเวลาของการทำงาน อายุงานและ ตำแหน่งงาน

ส่วนที่ 2 แบ่งออกเป็น 2 ตอน ตอนที่ 1 เป็นคำถามเกี่ยวกับการสัมผัสสื่อโดยทั่วไป ซึ่งแบ่งออกเป็น สื่ออิเล็กทรอนิกส์ ได้แก่ วิทยุ โทรทัศน์ และสื่อสิ่งพิมพ์ ได้แก่ หนังสือพิมพ์ นิตยสาร และสิ่งพิมพ์ประเภทต่าง ๆ เช่น ใบปลิว โปสเตอร์ ป้ายเตือน ป้ายประกาศ เป็นต้น แบ่งเป็น 7 ข้อ ดังนี้

คำถามข้อ 1	เป็นคำถามเกี่ยวกับการสัมผัสสื่อ
คำถามข้อ 2	เป็นคำถามเกี่ยวกับเหตุผลในการสัมผัสสื่อ
คำถามข้อ 3	เป็นคำถามเกี่ยวกับความชอบในเนื้อหาของสื่อ
คำถามข้อ 4	เป็นคำถามเกี่ยวกับช่วงเวลาในการสัมผัสสื่อ
คำถามข้อ 5 -7	ให้ผู้ตอบระบุสถานีโทรทัศน์ชื่อหนังสือพิมพ์และนิตยสาร ที่ชม/อ่านบ่อยที่สุด

ตอนที่ 2 เป็นคำถามเกี่ยวกับการสัมผัสสารนิเทศด้านแรงงานโดยผ่านทางสื่อต่าง ๆ ประกอบด้วย สื่ออิเล็กทรอนิกส์ ได้แก่ วิทยุ โทรทัศน์ วิทยุทัศน์ สื่อสิ่งพิมพ์ ได้แก่ หนังสือพิมพ์ นิตยสาร ใบปลิว โปสเตอร์ แผ่นพับ ป้ายประกาศ ป้ายเตือนและสื่อบุคคล ได้แก่ เจ้าหน้าที่กรมแรงงาน เจ้าหน้าที่สหภาพแรงงาน เจ้าหน้าที่ความปลอดภัยและหัวหน้างาน เป็นต้น แบ่งออกเป็น 2 ข้อใหญ่ ได้แก่

คำถามข้อ 1	เป็นคำถามเกี่ยวกับความถี่ในการสัมผัสสารนิเทศโดยผ่านทางสื่อต่างๆ
คำถามข้อ 2	เป็นคำถามเกี่ยวกับเนื้อหาของสารนิเทศด้านแรงงาน และความถี่ที่ได้รับ

ส่วนที่ 3 เป็นคำถามเกี่ยวกับการยอมรับสารนิเทศด้านแรงงาน แบ่งออกเป็น 10 ข้อย่อย

ส่วนที่ 4 เป็นคำถามเกี่ยวกับความต้องการในด้านเนื้อหาของสารนิเทศแบ่งออกเป็น 5 ข้อย่อย

ความน่าเชื่อถือของเครื่องมือ

ได้มีการทดสอบความตรงของเครื่องมือ โดยนำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นไปให้ผู้ชำนาญการในเรื่องของการผลิตสื่อสารนิเทศด้านแรงงานนักวิชาการฝึกอบรมแรงงานผู้บริหารงานด้านการฝึกอาชีพและนักวิชาการด้านการแรงงานสัมพันธ์พิจารณา แล้วจึงนำแบบสอบถามมาแก้ไขในเรื่องของเนื้อหา ก่อนนำไปทดลองใช้ (Try out) แล้วจึงนำแบบสอบถามมาแก้ไขอีกครั้งหนึ่ง ก่อนนำไปเก็บข้อมูลจริง

เกณฑ์การให้คะแนนแบบสอบถาม

การให้คะแนน มีหลักเกณฑ์ดังนี้

1. แบบสอบถามตอนที่ 1 ไม่มีการให้คะแนน

2. แบบสอบถามตอนที่ 2 กำหนดการให้คะแนนเป็น 5 ระดับ คือ

สม่ำเสมอ	หมายถึง	มีการสัมผัสนี้ทุกวัน	ให้ 5 คะแนน
ค่อนข้างบ่อย	หมายถึง	มีการสัมผัสนี้ 5-6 วันในหนึ่งสัปดาห์	ให้ 4 คะแนน
เป็นครั้งคราว	หมายถึง	มีการสัมผัสนี้ 3-4 วันในหนึ่งสัปดาห์	ให้ 3 คะแนน
นาน ๆ ครั้ง	หมายถึง	มีการสัมผัสนี้ 1-2 วันในหนึ่งสัปดาห์	ให้ 2 คะแนน
ไม่เคย หรือจำไม่ได้			ให้ 1 คะแนน

3. แบบสอบถามตอนที่ 3 กำหนดการให้คะแนนเป็น 5 ระดับ คือ

มากที่สุด	ให้	5	คะแนน
มาก	ให้	4	คะแนน
ปานกลาง	ให้	3	คะแนน
น้อย	ให้	2	คะแนน
น้อยที่สุด	ให้	1	คะแนน

เกณฑ์การตัดสินด้วยคะแนนเฉลี่ย มีดังต่อไปนี้ คือ

1.00 - 1.49	หมายความว่า	มีการสัมผัสนี้และการยอมรับสารนิเทศในระดับน้อยที่สุด
1.50 - 2.49	หมายความว่า	มีการสัมผัสนี้และการยอมรับสารนิเทศในระดับน้อย
2.50 - 3.49	หมายความว่า	มีการสัมผัสนี้และการยอมรับสารนิเทศในระดับปานกลาง
3.50 - 4.49	หมายความว่า	มีการสัมผัสนี้และการยอมรับสารนิเทศในระดับมาก
4.50 - 5.00	หมายความว่า	มีการสัมผัสนี้และการยอมรับสารนิเทศในระดับมากที่สุด

การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSSX และ EPISTAT มีวิธีการทางสถิติดังนี้

1. การวิเคราะห์ข้อมูลส่วนตัวของกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ สถานภาพทางเพศ อายุ ระดับการศึกษา ระดับรายได้ ช่วงเวลาทำงาน อายุงาน และตำแหน่งงาน สถิติที่ใช้ คือ การแจกแจงความถี่และหาค่าร้อยละ

2. การวิเคราะห์ข้อมูลด้านการสัมผัสสื่อทั่วไป ซึ่งผู้วิจัยสอบถามข้อมูลเกี่ยวกับ ความถี่ในการสัมผัสสื่อ เหตุผลในการสัมผัสสื่อ ประเภทของเนื้อหารายการที่ชอบ ช่วงเวลาที่มีการสัมผัสสื่อ สถานีโทรทัศน์ หนังสือพิมพ์และนิตยสารที่มีการชมหรืออ่านบ่อยที่สุด สถิติที่ใช้ คือ การแจกแจงความถี่และหาค่าร้อยละ

3. การวิเคราะห์ข้อมูลด้านการรับสารนิเทศด้านแรงงานผ่านสื่อต่าง ๆ ซึ่งผู้วิจัยสอบถามเกี่ยวกับ ความถี่ในการรับสื่อและเนื้อหาของสารนิเทศ สถิติที่ใช้คือการแจกแจงความถี่และหาค่าร้อยละ

4. การหาความสัมพันธ์ระหว่างข้อมูลส่วนตัวของกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ สถานภาพทางเพศ อายุ ระดับการศึกษา ระดับรายได้ ช่วงเวลาการทำงาน อายุงาน และตำแหน่งงานกับการสัมผัสสื่อสารนิเทศด้านแรงงาน สถิติที่ใช้คือ การคำนวณค่า Chi-Square เพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างข้อมูลส่วนตัวกับการสัมผัสสื่อ ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

5. เปรียบเทียบความแตกต่าง ในการยอมรับสารนิเทศด้านแรงงาน ระหว่างกลุ่มตัวอย่างที่มีข้อมูลส่วนบุคคลแตกต่างกัน สถิติที่ใช้คือ การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว

6. เปรียบเทียบความแตกต่างในการสัมผัสสื่อสารนิเทศด้านแรงงานซึ่งประกอบด้วย สื่ออิเล็กทรอนิกส์ ได้แก่ วิทยุกระจายเสียง โทรทัศน์ วิทยุทัศน์ สื่อสิ่งพิมพ์ ได้แก่ หนังสือพิมพ์ นิตยสาร วารสาร และสิ่งพิมพ์ประเภทโปสเตอร์ แผ่นพับ แผ่นปลิว ป้ายเตือน ป้ายประกาศ และสื่อบุคคล ได้แก่ เจ้าหน้าที่จากกรมแรงงาน สมาชิกสหภาพแรงงานเจ้าหน้าที่ความปลอดภัยในการทำงาน และหัวหน้างาน ระหว่างกลุ่มตัวอย่างที่อยู่ในโรงงานต่างขนาดกัน สถิติที่ใช้คือ การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว